

Nr 35

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 3 juni 1960 (nr 258) om utjämningskatt å vissa varor jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 4 mars 1966 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 57, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 3 juni 1960 (nr 258) om utjämningskatt å vissa varor.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

För att täcka kostnaderna i samband med prisutjämnningen på vissa livsmedelsprodukter föreslås i propositionen att utjämningskatten den 1 juli 1966 höjs från 50 till 60 öre per kg.

Det ovannämnda *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 3 juni 1960 (nr 258) om utjämningskatt å vissa varor

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen den 3 juni 1960 om utjämningskatt å vissa varor skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

Skatten utgår med 50 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljas i detaljhandeln.

Skatten utgår med 60 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljas i detaljhandeln.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltså i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen de likalydande motionerna I: 667 av herrar *Hilding* och *Lundberg* samt II: 819 av herrar *Larsson* i Umeå och *Löfgren*, vari hemställts, att riksdagen måtte

1. avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 57 angående höjd utjämningskatt,
2. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att frågan om en höjning av utjämningskatten tas upp till förnyad prövning när säkrare bedömningsunderlag föreligger rörande sockerprisernas långsiktiga utveckling.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 819.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Förslag och yttranden, s. 3—5.

Departementschefen, s. 5—6.

Motionerna

Motionärerna erinrar inledningsvis om att utjämningskatten infördes år 1960 för att täcka kostnaderna för prisutjämningsbidrag till inhemska producenter av choklad- och konfektyrvaror, wafers och biscuits. Enligt en i motionerna redovisad tabell har utjämningskatten minskad med prisutjämningsbidragen under budgetåren 1960/61—1964/65 givit ett överskott på ca 30 milj. kr., som motionärerna finner täcka även de i propositionen uppskattade underskotten för innevarande och nästkommande budgetår på 9—10 resp. 11 milj. kr. eller mer. Beräkningarna rörande världsmarknadspriset på socker och dettas inverkan på förhållandet mellan utjämningskatt och prisutjämningsbidrag är mycket ovissa, fortsätter motionärerna och hänvisar till remissyttranden, som redovisas i propositionen. Motionärerna vill understryka att höjningar eller sänkningar av råvarupriserna inte bör ge utslag i form av höjning eller sänkning av utjämningskatten, om de inte med betydande säkerhet kan antagas vara av långsiktig natur. De finner det mot bakgrund härav vara fullt riktigt att de förhållandevis höga sockerpriser som tidvis rått under de gångna åren inte fått medföra att utjämningskatten sänkts. FN:s sockerkonferens i Genève har,

enligt vad som remissvägen framhållits, diskuterat en stabilisering av sockerpriserna på en dubbelt så hög prisnivå som den nuvarande. Av flera skäl avstyrkes således en höjning av skatten i nuvarande läge. Frågan bör enligt motionärernas mening tas upp till förnyad prövning när säkrare bedömningsunderlag föreligger. Det anmärkes vidare att en höjning av utjämningskatten — även om denna höjning får antagas vara förenlig med EFTA-konventionen — kan förutsättas bli till viss nackdel för Sverige i EFTA-samarbetet och i de fortsatta europeiska marknadssträvandena.

Utskottet

I propositionen föreslås att utjämningskatten den 1 juli 1966 höjs från 50 till 60 öre per kg. Höjningen är avsedd att fr. o. m. nästkommande budgetår täcka de ökade prisutjämningskostnaderna för råvaror, som använts för tillverkning av varor belagda med utjämningskatt.

I motionerna I: 667 och II: 819 yrkas avslag på propositionen samt riksdagsskrivelse av innebörd att frågan om skattehöjning tas upp först när man säkrare kan bedöma utvecklingen av sockerpriserna. Som stöd för yrkandet åberopas i huvudsak att skatteinkomsterna för de fem senaste budgetåren överstiger bidragskostnaderna med närmare 30 milj. kr. samt att beräkningarna beträffande världsmarknadspriset på socker är ovissa. Vidare framhålls att man vid FN:s sockerkonferens diskuterat en stabilisering av sockerpriserna på en väsentligt högre nivå än den nuvarande, vilket skulle kunna medföra minskade bidragskostnader. Motionärerna anser även att en höjning skulle vara ofördelaktig för samarbetet inom EFTA.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att utjämningskatten i viss mån kan sägas vara av provisorisk karaktär. Skatten tillkom år 1960 för att täcka bl. a. kostnaderna för samtidigt beslutade prisutjämningsbidrag till vissa industrier, vilkas råvaror fördyras genom jordbruksregleringen, men som enligt EFTA-avtalet inte kunde få bibehålla sitt tidigare tullskydd. Skattens bibehållande är således beroende av om systemet med prisutjämningsbidrag allmänt accepteras inte bara av övriga EFTA-länder utan — om frågan betraktas på längre sikt med hänsyn till strävandena att skapa en europamarknad — även av EEC-länderna, som nu tillämpar andra former för den här avsedda kostnadsutjämningen.

Prisutjämningsbidragen skall för varje bidragsberättigande vara i princip svara mot skillnaden mellan inhemskt pris och världsmarknadspris. Vid sjunkande världsmarknadspris ökar alltså bidraget och vice versa. Avsikten är emellertid inte att skatten skall ändras efter prisfluktuationerna på världsmarknaden, utan den bör i stället vara så avvägd att den på viss sikt täcker statsverkets kostnader för utjämningsförfarandet. När den nu gällande skattesatsen fastställdes år 1960 hade jordbruksnämnden i fråga om choklad-

och konfektyrvaror beräknat att inkomsterna i stort sett skulle täcka såväl kostnaderna för råvaruprisutjämnningen — då uppskattade till 16 milj. kr. per år — som det skattebortfall, som kunde förutses till följd av att den särskilda varuskatten på dessa varor på grund av prisutjämnningen skulle komma att räknas på ett lägre beskattningsvärde än tidigare. Riksdagen fastställde den på grundval av nyssnämnda beräkningar föreslagna skatte-satsen.

Om man avstämmer inkomster och utgifter för utjämningsförfarandet med hänsyn tagen endast till skatt och bidrag framkommer t. o. m. budget-året 1964/65 ett överskott på närmare 30 milj. kr. Beaktas i enlighet med de ursprungliga förutsättningarna även bortfallet av den särskilda varu-skatten förbyts överskottet i ett underskott på ca 45 milj. kr. Att skatten under sådana förhållanden inte höjts tidigare får inte tolkas som ett utslag av generositet mot choklad- och konfektyrindustrin utan snarare som ett uttryck för en strävan att så länge som möjligt undvika skatteändringar.

Att förslag om höjning av utjämningskatten nu framlagts sammanhänger med att — bortsett från den i viss mån mera teoretiska beräkningen av nyssnämnda skattebortfall — bidragskostnaderna för innevarande och nästkommande budgetår beräknas väsentligt överstiga inkomsterna av skat-ten. Underskottet för utjämningsförfarandet sammanhänger i huvudsak med de höga bidragskostnaderna för socker. Även om internationella strävanden pågår för att höja världsmarknadspriset på socker finner utskottet i likhet med departementschefen det sannolikt att nuvarande höga utjämningskostnader för socker blir bestående tills vidare. Då prisutjämningsbidragen betalas med allmänna budgetmedel skulle följden av en oförändrad beskattning bli att samhället skulle lämna direkta subventioner till de industrier som erhåller bidrag.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till den i propositionen förelagda höjningen av utjämningskatten och avstyrker således bifall till motionerna I: 667 och II: 819.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen med avslag å de likalydande motionerna I: 667 av herrar Hilding och Lundberg samt II: 819 av herrar Larsson i Umeå och Löfgren måtte antaga det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 57 fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 3 juni 1960 (nr 258) om utjämningskatt å vissa varor.

Stockholm den 21 april 1966

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson*, fröken Ranmark*, herrar Stefanson*, Yngve Nilsson*, Wårnberg*, Elofsson*, Tage Johansson, Lundström* och Ottosson; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås*, Brandt, Allard*, Vigelsbo, Engkvist, Asp, Andersson i Essvik*, Enskog*, Larsson i Umeå och Börjesson i Falköping.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herr *Larsson* i Umeå.